

Spletitý životní příběh Olgy Fikotové se začal psát v roce 1932 v Mostě. Její tatínek, František Fikota, působil za první světové války v italských legiích a po návratu do vlasti sloužil u mosteckého 9. pěšího pluku K. H. Borovského. V roce 1936 nastoupil k Hradní stráž, a to přímo do osobní gardy prezidenta Masaryka a později i Edvarda Beneše. Manželé Fikotovi se proto i s malou Olgou záhy přestěhovali do Prahy. Když začala druhá světová válka, rodina měla příležitost emigrovat do Londýna, ale ze zdravotních důvodů tento plán nevyšel a Fikotovi museli zůstat v Praze. František Fikota pracoval z počátku války v obchodě a zpět do aktivní služby byl povolán až v roce 1945. Po třech letech se však režimu znelíbilo jeho dřívější působení v Masarykově osobní stráž a musel armádu definitivně opustit. Na podzim roku 1951 byl František Fikota s dalšími stovkami bývalých důstojníků zatčen a stal se politickým vězněm. Olga byla v té době v posledním ročníku na gymnáziu v Dejvicích a tato událost pro ni znamenala hrozbu vyloučení nebo nepřipuštění k maturitě. Zachránila ji našťastí petice, kterou na škole zorganizovalo několik pedagogů.

Když se František Fikota po půl roce vrátil z vězení, rodina byla rozdělená. Už v době jeho zatčení byl totiž Fikotovým zabaven služební byt a Olžina maminka se musela odstěhovat mimo Prahu. Odešla do Libiše na Mělnicku, kde měla rodina příbuzné. Olga zůstala kvůli dokončení školy v Praze u své tety a odmaturovala. Bylo ale jasné, že splnění jejího snu o studiu medicíny na Karlově univerzitě se vzdálilo. Jako dcera politického vězně nemohla počítat s doporučením. S touto nepříznivou rodinou historií bylo třeba vymyslet náhradní plán a Olga se rozhodla nastoupit po škole do strojího průmyslu. Dva roky pracovala v dílnách Výzkumného ústavu těžkého strojírenství a stala se dělnickým kádrem. S tímto posudkem se jí pak už vysněné doporučení získat podařilo a mohla nastoupit na Lékařskou fakultu.

Už na střední škole Olga sportovala. Hrála nejprve házenou, ale později přešla k basketbalu. V tom pokračovala i při studiu na univerzitě a byla dokonce členkou reprezentačního týmu. Právě při jednom z reprezentačních utkání se však nepohodla s trenérem. Čekal ji trest v podobě půlročního zákazu činnosti a po něm se Olga ke košíkové už nevrátila. Se sportem ale neskončila. Na radu manželů Zátokových se vrhla na atletiku a začala trénovat hod diskem, nejprve u Zdeňka Čiháka a později pod vedením trenéra Otakara Jandery. „(...) jednoho dne jsem doběhla tramvaj na Strahov a zrovna tam jeli Dana s Emilem, kteří měli po tréninku, tak jsem jim vyprávěla svůj příběh. Dana chtěla, abych jí ukázala, jak házím, pak mě chytila kolem ramen a řekla: ‚Tvoje rameno není moc stavěné na oštěp, ale je perfektní na hod diskem.‘ (...) A já si vzala její slova k srdci.“ Nadaná

sportovkyně trénovala disciplínu pouhé dva roky, když se jí povedlo kvalifikovat do národního reprezentačního týmu.

Olympijský rok 1956 byl pro Olgu Fikotovou zlomový. V australském Melbourne v hodů diskem senzačně získala zlatou medaili a několik dní před zahájením olympiády se seznámila s americkým kladivářem Haroldem Connollym. Zamilovali se do sebe na první pohled. Přezdívalo se jim „zlatí olympijští milenci“, protože i Connolly tehdy ve své disciplíně vybojoval první místo. Láska dvou sportovců z opačných stran železné opony se stala lahůdkou pro celosvětový tisk a pro Olgu znamenala zvýšený zájem o její osobu ze strany československých funkcionářů. Sebevědomá atletka však z důsledků svého jednání strach neměla. *„Já to nijak netajila, často jsme byli s Haroldem třeba v restauraci, ale nikdo si k nám nesedal. Nebo když jsme šli ve vesnici do divadla, všimla jsem si tří českých funkcionářů. Jenže jakmile nás spatřili, zvedli se a z divadla odešli. Kvůli nám! A to bylo pořád.“* Harold Connolly byl natolik zamilovaný, že si Olgu chtěl vzít ještě v Melbourne na americkém velvyslanectví. Jeho vyvolená se ale chtěla vdávat za přítomnosti rodiny v Praze, Connolly tedy slíbil, že si pro ni brzy přijede.

Když se Fikotová po peripetiích na zpáteční cestě z Austrálie konečně na začátku roku 1957 dostala do Československa, snažila se vyjednat povolení k sňatku. Úředníci tehdy ovšem pochopitelně nechtěli o takovém svazku slyšet. Se svou žádostí navštívila Olga dokonce i prezidenta Zápotockého, ale zřejmě až na přímluvu Emila Zátopka a díky velké pozornosti zahraničních médií byla atletům svatba nakonec povolena. Protože Harold byl katolík a Olga evangelička, konal se obřad postupně na třech místech. Snoubenci byli 27. března 1957 oddáni nejprve na Staroměstské radnici, následně v Týnském chrámu a nakonec v kostele svatého Salvátora. U příležitosti této události se tehdy sešlo na třicet tisíc lidí, kteří přišli manžele podpořit.

Dokončení medicíny v Praze už samozřejmě nebylo možné, ale Olga chtěla ve studiu pokračovat. Přihlásila se tedy na univerzitu v Bostonu. Kvůli náročnosti odborné angličtiny a neshodám s vedením to však nakonec vzdala. Na jaře roku 1959 se rodina rozrostla o syna Marka a už na podzim začala Olga znovu trénovat a závodit. Olga Fikotová se vždy cítila jako Češka, a tak si i po odchodu do USA ponechala české občanství. Chtěla obhájit zlato na olympiádě v Římě, a to opět v barvách Československa. Když ale byla její žádost o zařazení do reprezentace odmítnuta, požádala o americké občanství. Na Letních olympijských hrách v Římě v roce 1960 už tedy závodila za Spojené státy. Tehdy skončila na sedmém místě. *„Bohužel na olympiádě v Římě se všechno rozpadlo. Zlomilo mi srdce, když jsem potkala skupinu československých atletů a mezi nimi byla i Dana, tak jsem za nimi běžela, oni se otočili a spěšně odešli. (...) Až o osm let později na olympiádě v Mexiku mě vyhledali českoslovenští cyklisté a vysvětlili mi, že doma všem řekli, že já jsem odmítla Československo reprezentovat.“*

Za svůj život se Olga zúčastnila celkem pěti olympiád, ale svůj úvodní triumf z Melbourne nikdy nezopakovala. Vedle sportovní kariéry se stala matkou čtyř dětí a byla velkou aktivistkou. Zajímala se o práva žen, ekologii a otevřeně vystupovala proti válce ve Vietnamu. Mezi americkými sportovci proto byla velmi uznávaná a oblíbená. Pro funkcionáře byla ale kvůli svým názorům trnem v oku stejně jako kdysi v Československu. Když se v roce 1972 připravovala na účast na své poslední olympiádě v Mnichově, byla zvolena kapitánkou atletického týmu a i přes silný nesouhlas oficiálních míst se dokonce nakonec stala vlajkonoškou výpravy. Navzdory svému vyššímu věku, tehdy jí bylo 40 let, se jí podařilo vytvořit osobní i americký rekord – 57,6 metru.

V roce 1973 se cesty manželů Connollyových rozdělily. Harold ukončil závodní atletickou kariéru a stal se trenérem a sportovním poradcem. Znovu se oženil a s druhou manželkou vychoval další dvě děti. Olga se naopak věnovala mnoha různorodým činnostem. Pracovala jako sociální pracovníce pro přistěhovalce, pomáhala chudým, byla studijní poradkyní, aktivně se zapojovala do ekologických hnutí a v neposlední řadě podporovala svoje děti. Všechny čtyři totiž zdědily nadání po rodičích a věnují se sportu.

Kromě výše zmíněných aktivit, je Olga Fikotová také autorkou dvou životopisných knih. O tu první ji jedno newyorské nakladatelství požádalo už v 60. letech. Shrnula v ní svůj příběh a setkání s Haroldem Connollym. Kniha se jmenovala *Rings of Destiny*, ale na americkém trhu velký úspěch neslavila. Druhá autobiografie, kterou Fikotová sepsala, už byla určena pro české čtenáře a sportovkyni k jejímu vydání inspirovala návštěva dvou českých dokumentaristů, Karla Hyníeho a Pavla Taussiga. Ti za ní přicestovali v 90. letech v rámci přípravy televizního pořadu, který měl Fikotovou připomenout české veřejnosti. Atletka při psaní vycházela z původního anglického rukopisu, který ale podstatně rozšířila a upravila pro současného čtenáře. Kniha vyšla v roce 2007 pod názvem *Kruhy osudu*.

Paní Olga je i přes svůj pokročilý věk dodnes velmi aktivní dámou. Stále se věnuje sportu a pracuje jako osobní trenérka a cvičební terapeutka ve fitness klubu v Las Vegas. Má velkou rodinu a je už několikanásobnou prababičkou. Po změně režimu začala pravidelně navštěvovat svou vlast, které se nikdy nevzdala a kde se po letech konečně dočkala zaslouženého zájmu.

(Zpracovala: Bc. Hana Lisá)

Použitá literatura:

jak. Láska, která nadzvedla železnou oponu. *Lidové noviny*. 22. 11. 2012, (273), 26. ISSN 0862-5921.

KOVÁŘ, Pavel. Olga Connollyová-Fikotová. *Reflex*. 27. 3. 2008, **19**(13), 68–71. ISSN 0862-6634.

OSOBA, Michal. Olympijská vítězka Olga Fikotová o Zátopkových i o tom, jak prožívá v USA pandemii. In: *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis a.s., ©2003–2022, 5. 4. 2020 [cit. 14. 1. 2022].

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/zatopkovi-takovi-lide-uz-se-nenajdou-40319409>

PILÁTOVÁ, Agáta. Kruhy osudu Olgy Fikotové-Connolly. Příběh slavné Čechoameričanky. *Týdeník Rozhlas*. 2008, (23), 16–17. ISSN 1213-2098. Dostupné také z: http://www.radioservis-as.cz/archiv08/23_08/23_tema.htm

(ptroj). Olga Fikotová Connolly. *Mostecké listy: noviny statutárního města Mostu*. 2020, **21**(6). *Osobnosti Mostecka* [příloha], 16. Dostupné také z: https://listy.mesto-most.cz/assets/File.ashx?id_org=100336&id_dokumenty=148399

Personální bibliografie:

<https://www.svkul.cz/wp-content/uploads/2022/06/Fikotova-bibl.pdf>